

KOVALAN VIRKISTYSALUEEN ASEMAKAAVAN MUUTOS JA OSITTAINEN KUMOAMINEN

Vuorovaikutusraportti 16.3.2026

OAS nähtävillä:	KH 3.3.2014 § 68	5.3.2014
Luonnos nähtävillä:	KH 18.8.2025 § 215	27.8. – 26.9.2025
Ehdotus nähtävillä:	KH __.__.2026 § __	__.__. - __.__.2026
Hyväksyminen KH:		
Hyväksyminen KV:		

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä kaavaprosessin kulusta	3
2. Viranomaisneuvottelut ja palaverit	3
3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)	3
3.1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute	3
4. Luonnosvaiheen vuorovaikutus	4
4.1. Kaavaluonnoksesta saatu palaute.....	4
4.2. Viranomaisten ja yhteisöjen lausunnot ja niihin laaditut vastineet	5
4.3. Yksityishenkilöiden mielipiteet ja niihin laaditut vastineet	26
5. Ehdotusvaiheen vuorovaikutus	29
5.1. Kaavaehdotuksesta saatu palaute.....	29
5.2. Viranomaisten ja yhteisöjen lausunnot ja niihin laaditut vastineet	29
5.3. Yksityishenkilöiden muistutukset ja niihin laaditut vastineet	29

Yhteystiedot

Kaavan laatija:
Äänekosken kaupunki
Maankäyttöpalvelut
Hallintokatu 4, 44100 Äänekoski

Kaavoituspäällikkö Nina Marjoniemi
puh. 040 717 7479
nina.marjoniemi@aanekoski.fi

Kaavasuunnittelija Vilhelmiina Schroderus
puh. 0400 115 240
vilhelmiina.schroderus@aanekoski.fi

Kaavasuunnittelija Carita Kosonen
puh. 0400 115 241
carita.kosonen@aanekoski.fi

1. Tiivistelmä kaavaprosessin kulusta

Asemakaavan muutos on käynnistetty maanomistajien ja Äänekosken kaupungin yhteisestä tavoitteesta ja se on sisällytetty kaupungin kaavoitusohjelmaan. Kaupunginhallitus päätti käynnistää kaavahankkeen kokouksessaan 3.3.2014 § 68 kaavoituskatsauksen käsittelyn yhteydessä. Kaavoitushanke kuulutettiin vireille 5.3.2014 ja on ollut nähtävillä kaupungin kaavoituspalvelussa ja kaupungin kotisivuilla.

Ennen kaavahankkeen sisällyttämistä vuoden 2014 kaavoituskatsaukseen, on pidetty maanomistajien, kaupungin ja viranomaisten kesken neuvottelu liittyen Metso-ohjelmaan. Metso-ohjelmaa on käsitelty vapaa-aikalautakunnassa, teknisessä lautakunnassa (15.5.2013 § 54) ja ympäristölautakunnassa (22.5.2013 § 33). Kaupunginhallitus käsitteli asiaa kokouksessaan 3.6.2013 § 220. Kaupunginhallitus päätti antaa lausunnon Keski-Suomen ELY-keskukselle Ruokolahden kiinteistön 992-403-7-44 suojeluhankkeesta. Lausunnossaan kaupunginhallitus toteaa olemaan valmis muuttamaan 29.1.1969 vahvistettua Kovalanniemen alueen asemakaavaa siten, että asemakaavan käyttötarkoituksmerkinnät eivät luo estettä Ruokolahden kiinteistön 992-403-7-44 määräalan muodostamiselle yksityiseksi luonnonsuojelualueeksi. Kaupunginhallitus puoltaa yksityismaan suojelua kaavalla tai Metso-ohjelman mukaisesti. Suojelu ei kuitenkaan saisi estää niemen käyttöä opetuskohteena, pienimuotoisena retkipaikkana sekä perinteisenä uimapaikkana ja virkistyskohteena (esim. hiihto). Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että varataan riittävät aluevaraukset uimarannalle suuntautuvalle liikenteelle ja pysäköinnille.

Kaavahankkeen lähtökohtia, tavoitteita ja etenemistä kuvaava osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on pidetty AKL 62 §:n ja AKL 63 §:n mukaisesti nähtävillä 5.3.2014 lähtien.

Aloitussvaiheen viranomaisneuvottelu (AKL 66 §) pidettiin 5.5.2014.

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 18.8.2025 § 215 asettaa kaavaluonnosaineiston nähtäville AKL 62 § ja MRA 30 § mukaisesti. Kaavaluonnos pidettiin yleisesti nähtävillä kaupungintalon ala-aulassa ja kaupungin kotisivuilla 27.8. – 26.9.2025 välisen ajan. Luonnoksesta saatiin yhteensä 7 lausuntoa ja 6 mielipidettä.

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan _____. _____.2026 § ____ asettaa kaavaehdotusaineiston MRA 27 §:n mukaisesti nähtäville 30 vuorokauden ajaksi. Kaavaehdotus pidettiin yleisesti nähtävillä _____. _____. _____. _____.2026 välisen ajan kaupungintalon ala-aulassa ja kaupungin kotisivuilla. Ehdotuksesta saatiin yhteensä ____ muistutusta ja ____ lausuntoa.

Äänekosken kaupunginvaltuusto hyväksyi asemakaavan _____. _____.2026 § ____pitämässään kokouksessa.

2. Viranomaisneuvottelut ja palaverit

Ennen kaavoituksen käynnistämistä pidettiin maanomistajien ja viranomaisten kesken neuvottelu liittyen Kovalanniemen alueen Metso-ohjelmaan. Neuvottelu pidettiin Äänekosken kaupungilla 4.4.2013.

Varsinainen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu (AKL 66 §) pidettiin 5.5.2014. Alueelta on löytynyt muinaisjäänösten irtolöydöksiä, mutta kokouksessa todettiin, ettei niiden osalta ole tarpeen laatia selvityksiä muinaismuistoista.

3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

Kovalan virkistysalueen asemakaavan muutos ja osittainen kumoaminen -hankkeesta laadittu osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on ollut AKL 62 §:n ja AKL 63 §:n mukaisesti nähtävillä 5.3.2014 lähtien. OAS on koko kaavaprosessin ajan nähtävillä kaupungin kotisivulla ja sitä täydennetään kaavoituksen edetessä.

3.1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute

Määräaikana ei osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu kirjallisia mielipiteitä. Tulleisiin mielipiteisiin on laadittu kaavoittajan vastine.

4. Luonnosvaiheen vuorovaikutus

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 18.8.2025 § 215 asettaa kaavaluonnosaineiston yleisesti nähtäville.

Kaksi erilaista kaavaluonnosta asetettiin nähtäville 27.8. – 26.9.2025 väliseksi ajaksi Äänekosken kaupungintalon ala-aulaan ja kaupungin kotisivuille. Kaikkia kaava-alueen maanomistajia tiedotettiin henkilökohtaisella kirjeellä luonnosaineiston nähtäville asettamisesta. Kuulutus nähtäville asettamisesta julkaistiin 27.8.2025 kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla sekä kuulutuslehdissä *Pikkukaupunkilainen* ja *Äänekosken kaupunkisanomat*.

Kaavaluonnoksista pyydettiin lausunnot Keski-Suomen ELY-keskukselta, Keski-Suomen liitolta, Keski-Suomen pelastuslaitokselta, Keski-Suomen museolta, Äänekosken kaupungin ympäristölautakunnalta, kaupunkirakennelautakunnalta, kulttuuri- ja liikuntalautakunnalta, Jyväskylän seudun ympäristöterveydeltä, Metsäkeskukselta, Ala-Keiteleen luonnonystävät ry:ltä, Äänekosken osakaskunnalta ja Äänekosken Energia Oy:ltä.

4.1. Kaavaluonnoksesta saatu palaute

Kaavaluonnosaineistosta saatiin seitsemän (7) lausuntoa. Lausunnon antoi Keski-Suomen ELY-keskus, Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen museo, Äänekosken Energia Oy, Jyväskylän seudun ympäristöterveys sekä Äänekosken kaupungin ympäristölautakunta ja kaupunkirakennelautakunta.

Mielipiteitä kaavaluonnosaineistosta määräaikana jätettiin kuusi (6).

Seuraavissa luvuissa on käsitelty luonnosvaiheessa saadut lausunnot ja mielipiteet. Luku 4.2 (sivut 5-25) sisältää kopiot alkuperäisistä viranomaisten ja yhteisöjen lausunnoista, niiden tiivistelmät ja lausuntoihin laaditut vastineet. Luku 4.3 (sivut 26-28) sisältää tiivistelmät mielipiteistä ja niihin laaditut vastineet.

Saapuneet lausunnot:

Lausunto 1; Ympäristölautakunta, 17.9.2025

Lausunto 2; Äänekosken Energia Oy, 24.9.2025.

Lausunto 3; Jyväskylän seudun ympäristöterveys, 26.9.2025

Lausunto 4; Keski-Suomen museo, 26.9.2025

Lausunto 5; Keski-Suomen liitto, 29.9.2025

Lausunto 6; Keski-Suomen ELY-keskus, 30.9.2025

Lausunto 7; Kaupunkirakennelautakunta; 2.10.2025

Saapuneet mielipiteet:

Mielipide 1; Äänekosken osakaskunta, 29.8.2025

Mielipide 2; yksityinen, 20.9.2025

Mielipide 3; yksityinen, 21.9.2025

Mielipide 4; yksityinen, 21.9.2025

Mielipide 5; yksityinen, 22.9.2025

Mielipide 6; yksityinen, 25.9.2025

4.2. Viranomaisten ja yhteisöjen lausunnot ja niihin laaditut vastineet

Kopio lausunnosta 1

YMPLTK 17.09.2025 § 42
504/10.02.03/2025

Kovalan virkistysalueen asemakaavan muutos ja osittainen kumoaminen / Kaavaluonnos / Lausuntopyyntö

Suunnittelualueena on Äänekosken Kovalassa sijaitseva Kovalanniemen alue, joka sijaitsee noin 3,5 kilometriä Äänekosken keskustasta itään. Kovalanniemen alueen omistaa Äänekosken kaupunki sekä yksityinen maanomistaja. Tällä hetkellä Kovalanniemen eteläosassa sijaitsee Kovalanniemen maja ja niemen kärjessä uimaranta, sekä parkkialue. Alueelle kaavoitettu leirintäaluetyyppinen virkistyskäyttö ei ole toteutunut, vaan alue on suurelta osin luonnontilaista. Kaavan tarkoituksena on muuttaa tai kumota alueelle suunniteltu leirintäaluetyyppinen virkistyskäyttö, jotta luonnonsuojelualueen perustaminen yksityisen maanomistajan alueelle olisi mahdollista. Kaavaluonnoksen valmistelu on aloitettu keväällä 2025. Kaupunginhallitus on tehnyt päätöksen asemakaavan muutoksen vireilletulosta (kaupunginhallitus 3.3.2014 § 68).

Kaavaluonnoksia on valmisteltu nähtäväksi kaksi erilaista vaihtoehtoa. Ensimmäisessä luonnoksessa Kovalanniemen alkuosaan, kaupungin kiinteistölle 992-403-2-34, esitetään lähivirkistysaluetta (VL 7), joka säilytettäisiin puustoisena. Kiinteistön eteläpuoleisen niemenkärjen alueelle esitetään loma-asunnon korttelialuetta (RA), jolle tulisi yksi tontti 250k-m² suuruisella rakennusoikeudella. Kovalanniemen kärkeen, kiinteistölle 992-403-7-24 esitetään

lähivirkistysaluetta, jolle osoitetaan uimaranta sekä parkkialue osaluemerkinnöin. Uimarannan kehittämiseen osoitetaan 200 k-m² rakennusoikeutta. Kaupungin kiinteistöjen väliin jäävälle yksityisen maanomistajan kiinteistölle 992-403-7-44, sekä vesialueille esitetään asemakaavan kumoamista.

Toisessa kaavaluonnoksessa yksityisen maanomistajan kiinteistölle esitetään luonnonsuojelualuetta (SL), sekä 6 metrin levyistä ajokais-
taa mahdollistamaan pääsyn niemen kärkeen kaupungin omistamalle kiinteistölle. Muilta osin toinen kaavaluonnos on ensimmäisen luonnoksen kanssa yhteneväinen.

Kovalanniemen alue kuuluu vedenhankinnan kannalta tärkeään pohjavesialueeseen. Alueen 0,21 km² kokoisen pohjavedenmuodostusalueen on arvioitu muodostavan 3000 m³ vettä päivässä. Pohjavesialueen kokonaispinta-ala on 0,5 km².

Latvasilmu OSK teki luontoselvityksen Kovalanniemen länsipuolella sijaitsevalle kaupungin omistamalle kiinteistölle 992-403-2-34 vuonna 2024. Luontoselvityksessä tehtiin havaintoja direktiivilajeista, sekä uhanalaisista luontotyypeistä. Maastokartoituksessa löydettiin liito-oravien papanoita, sekä pesäpaikaksi sopivia puita. Niemi on liito-oravalle suotuisaa elinaluetta, sekä kriittisen tärkeä yhteysalue kulkee kaupungin omistaman kiinteistön kautta yksityisen omistaman kiinteistön läpi aina niemen kärkeen asti. Liito-oravan elinpiirin ydin-alue sijaitsee yksityisen maanomistajan puolella. Selvitysalueelta tavattiin hyvin runsaasti soidinäänteleviä viitasammakoita Kovalanniemen luhdan alueelta. Alue on alueellisesti merkittävä viitasammakoiden lisääntymisalue. Kokonaismääräksi alueella on arvioitu ainakin 100–200 ääntelevää yksilöä levittäytyneenä koko luhtarannan alueelle. Luhta ulottuu kaupungin, sekä yksityisen kiinteistön alueelle. Arvokas luhta-alue on myös linnustollisesti tärkeä, sekä se muodostaa lepakoiden käyttämän ruokailualueen. Liito-oravan, viitasammakon sekä lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty.

Kaavaluonnosaineisto löytyy kaupungin verkkosivuilta:
[Kovalan virkistysalueen asemakaavan muutos, 992 21/3](#)

Valmistelija	Ympäristötarkastaja Anna Kervola, puh. 040 568 1470
Esittelijä	Ympäristöpäällikkö Hanna Ahonen, puh. 0400 893 683
Päätösehdotus	Äänekosken kaupungin ympäristölautakunta antaa seuraavan lausunnon:

Ehdotetaan hyväksyttäväksi kaavaluonnos, jossa yksityisen omistamalle kiinteistölle on annettu merkintä: luonnonsuojelualue (SL).

Liito-orava on luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu. Liito-orava on tärkeänä pidetty eläinlaji, joita koskee EU:n lajisuojelua koskevat erityissäännökset, kuten lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskielto. Kaupungin kiinteistöllä 992-403-2-34 olevan lähivirkistysalueen (VL 7) kuvaukseen tulee sisällyttää: *Alue on liito-oravan lisääntymis- ja levähdysaluetta, jolla metsiä saa käsitellä vain harvennushakkuuna siten, että liito-oravan pesäpuut ja niitä suojaavat puut, mahdolliset ravintopuut sekä liikkumisen kannalta riittävä puusto säilytetään.*

Liito-oravan elinympäristöverkosto muodostuu liito-oravan asuttamien elinympäristöjen ja lajille soveltuvien elinympäristöjen verkostosta, jonka keskeisenä osana ovat puustoiset kulkuyhteydet. Kaavamerkinnoilla ja yksityisen kiinteistön muuttamisella luonnonsuojelualueeksi turvataan liito-oravan elinpiiri, sekä puiden muodostama yhteysverkosto.

Kyseisellä kiinteistöllä sijaitseva luhta on merkattu kaavaehdotuksessa luo-1 merkinnällä: Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue, jolla ei saa suorittaa sen luonnontilaa merkittävästi muuttavia toimenpiteitä. Luo-1 alue on tiukkaan rajattu luhta-alueen kaakkois-etelärantaan, johon sijoittuu viitasammakon havaittu lisääntymisalue. Viitasammakoille on turvattava vesialueen lisäksi tarpeeksi laaja rantavyöhyke, koska ne oleskelevat myös maalla. Viitasammakoiden elinalue on turvattava kaavamerkinnällä **sl-5: Suojeltava alueen osa, jolla sijaitsee luonnonsuojelulain 78 §:n perusteella suojellun viitasammakon elinympäristöä**. Merkinnän on katettava myös maapinta-alaa nykyistä luo-1 merkintää kattavammin.

Ympäristölautakunta suosittelee, että viitasammakon lisääntymispaikat on syytä turvata lisäksi kaikelta maankäytöltä vähintään 30 m suojavyöhykkeellä, jolloin alueen kasvillisuus puustoinen (mikroilmasto) säilyy viitasammakon lisääntymisen kannalta suotuisana. Kaavamääräyksiin on syytä kirjata viitasammakoiden lisääntymisalueiden ja -yhteyksien huomioiminen viheralueen hoidossa. Mahdolliset hakkuut ja hoitotyöt on syytä hoitaa metsurin avulla jalkaisin, jotta purojen ja norojen varret eivät vahingoitu ja vedenlaatu säilyy suotuisana. Viitasammakkojen lisääntymispaikkojen ylityksiä ei tule sallia tehdä koneilla, koska viitasammakon herkäät mätimunat ja nuijapäät voivat vahingoittua kiintoainevalumista ja vedenlaadun huonontumisesta. Viitasammakon kannalta paras ajankohta hoitotoimenpiteille on loppukesästä alkusyksyyn, jolloin poikaset ovat siirtyneet maalle.

Maisemaa ja ympäristöä muuttavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman rakentamislain (751/2023) 53 §:ssä, tarkoitettua maisematyölupaa. Luontoarvot metsänhoidossa on huomioitava jo kaavan vireilläolon aikana.

Kovalanniemi on geologisesti, maisemallisesti, luonnonoloiltaan ja virkistysarvoltaan erityinen alue, joka tulisi säilyttää mahdollisimman koskemattomana. Kaupungin kiinteistön kaavamerkinnöillä, sekä yksityisen kiinteistölle perustettavalla luonnonsuojelualueella turvataan Kovalanniemen ainutlaatuiset luontoarvot, direktiivilajit sekä uhanalaiset luontotypit.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tiivistelmä lausunnosta 1

Tiivistelmä lausunnosta 1	Vastine
Ehdotetaan hyväksyttäväksi kaavaluonnos, jossa yksityisen omistamalle kiinteistölle on annettu merkintä luonnonsuojelu-alue (SL). Kaupungin kiinteistöllä 992-403-2-34 olevan lähivirkistysalueen (VL 7) kuvaukseen tulee sisällyttää: <i>Alue on liito-oravan lisääntymis- ja levähdysaluetta, jolla metsiä saa käsitellä vain harvennushakkuuna siten, että liito-oravan pesäpuut ja niitä suojaavat puut, mahdolliset ravintopuut sekä liikkumisen kannalta riittävä puusto säilytetään.</i> Liito-oravan elinympäristöverkosto muodostuu liito-oravan asuttamien elinympäristöjen ja lajille soveltuvien elinympäristöjen verkostosta, jonka keskeisenä osana ovat puustoiset kulkuyhteydet. Kaavamerkinnoilla ja yksityisen kiinteistön muuttamisella luonnonsuojelualueeksi turvataan liito-oravan elinpiiri, sekä puiden muodostama yhteysverkosto. Kyseisellä kiinteistöllä sijaitseva luhta on merkattu luo-1 merkinnällä. Luo-1 alue on tiukkaan rajattu luhta-alueen kaakkois-etelärantaan, johon sijoittuu viitasammakon havaittu lisääntymisalue. Viitasammakoiden on turvattava vesialueen lisäksi tarpeeksi laaja rantavyöhyke, koska ne oleskelevat myös maalla. Viitasammakoiden elinalue on turvattava kaavamerkinnoilla sl-5; <i>Suojeltava alueen osa, jolla sijaitsee luonnonsuojelulain 78 §:n perusteella suojellun viitasammakon elinympäristöä.</i> Merkinnän on katettava myös maapinta-alaa nykyistä luo-1 merkintää kattavammin. Ympäristölautakunta suosittelee, että viitasammakon lisääntymispaikat on syytä turvata lisäksi kaikelta maankäytöltä vähintään 30 m suojavaikutevyöhykkeellä, jolloin alueen kasvillisuus puustoinen säilyy viitasammakon lisääntymisen kannalta suotuisana. Kaavamääräyksiin on syytä kirjata viitasammakoiden lisääntymisalueiden ja -yhteyksien huomioiminen viheralueen hoidossa. Mahdolliset hakkuut ja hoitotyöt on syytä hoitaa metsurin avulla jalkaisin, jotta purojen ja norojen varret eivät vahingoitu ja vedenlaatu säilyy suotuisana. Viitasammakkojen lisääntymispaikkojen ylityksiä ei tule sallia tehdä koneilla, koska viitasammakon herkäät mätimunat ja nuijapäät voivat vahingoittua kiintoainevalumista ja vedenlaadun huonontumisesta. Viitasammakon kannalta paras ajankohta hoitotoimenpiteille on loppukesästä alkusyksyyn, jolloin poikaset ovat siirtyneet maalle. Maisemaa ja ympäristöä muuttavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman rakentamislain 53 §:ssä tarkoitettua maisematyölupaa. Luontoarvot metsänhoidossa on huomioitava jo kaavan viireilläolon aikana. Kovalanniemi on geologisesti, maisemallisesti, luonnonoloiltaan ja virkistysarvoltaan erityinen alue, joka tulisi säilyttää mahdollisimman koskemattomana. Kaupungin kiinteistön kaavamerkinnoilla sekä yksityisen kiinteistölle perustettavalla luonnonsuojelualueella turvataan Kovalanniemen ainutlaatuiset luontoarvot, direktiivilajit sekä uhanalaiset luontotyypit.	Kaavaluonnoksen nähtävillä ollessa on yksityisen maa-alueelle myönnetty maisematyölupa puunkaatoon. Näin ollen tavoitteet kaavan suhteen ovat prosessin aikana muuttuneet. Kaavaehdotuksen valmistelussa tarkastellaan kaava-alueen tarkoituksenmukaisuutta muuttuneiden tavoitteiden johdosta. Ympäristölautakunnan esittämä vaihtoehto 2 ei enää ole tarkoituksenmukainen kaavaehdotusta valmisteltaessa. Laaditun luontoselvityksen mukaan liito-oravan elinolojen turvaamiseen liittyy keskeinen yhteys-tarve, jonka VL-7 merkintä turvaa. Kaavan VL-7 alueelle sijoittuu useampia luonnon monimuotoisuutta turvaavia merkintöjä. Viitasammakon säilyminen maa-alueella on turvattu kaavassa osoitetuin merkinnöin. sl-5 merkintää ei lisätä kaavakartalle, sillä luontoselvityksen mukainen viitasammakon elinympäristö sijoittuu kaava-alueen ulkopuolelle. Maisematyöluvasta päättää rakennusvalvontaviranomainen. Kaavamerkinnot (VL-7, luo-1) kaavakartalla ohjaavat lupaviranomaista.

Kopio lausunnosta 2

LAUSUNTO
1/1

24.9.2025

Äänekosken kaupunginhallitukselle

Äänekosken kaupunginhallitus
Hallintokatu 4
44100 Äänekoski

LAUSUNTO: KOVALAN VIRKISTYSALUEEN ASEMAKAAVAN MUUTOS

VESI

Alueella toimiessa on huomioitava alueen itäreunalla sijaitseva Kovalan vedenottamo ja sen ympärillä olevat pohjaveden ottokaivot ja verkostot.

SÄHKÖ

Esitetyillä vaihtoehtoisilla toteutustavoilla ei ole väliä. Oleellista on, että varatut ET-alueet pysyvät voimassa sekä kulkuyhteys niemenkärkeen säilyy sähkölinjan huoltotöitä varten.

KAUKOLÄMPÖ

Alue ei ole kaukolämpöverkkojen toiminta-alueella.

Äänekoskella 24.9.2025
Äänekosken Energia Oy

Peter Rinne
tuotantopäällikkö

Tiivistelmä lausunnosta 2

Tiivistelmä lausunnosta 2	Vastine
Alueella toimiessa on huomioitava Kovalan vedenottamo ja sen ympärillä olevat pohjaveden ottokaivot ja verkostot. Oleellista on, että ET-alueet pysyvät voimassa ja kulkuyhteys niemen kärkeen säilyy sähkölinjan huoltotöitä varten.	Merkitään tiedoksi.

Kopio lausunnosta 3

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI

Jyväskylän seudun ympäristöterveys

LAUSUNTO

JyväskyläDno-2025-3141

Äänekosken kaupunginhallitus, kirjaamo@aanekoski.fi

LAUSUNTO KOVALAN VIRKISTYSALUEEN ASEMAKAAVAN MUUTOKSESTA JA OSITTAISESTA KUMOAMISESTA, LUONNOSVAIHE, ÄÄNEKOSKI

Äänekosken kaupunki pyytää Jyväskylän seudun ympäristöterveyden lausuntoa kaavaluonnoksesta koskien Kovalan virkistysalueen asemakaavan muutosta ja osittaista kumoamista.

Suunnittelualueena on Äänekosken Kovalassa sijaitseva Kovalanniemi. Alue on kooltaan noin 29 hehtaaria. Alueella on mm. Äänekosken kaupungin omistuksissa oleva Kovalan maja ja niemen kärjessä virkistysalueena oleva yleinen uimaranta.

Kovalanniemen alue kuuluu vedenhankinnan kannalta tärkeään pohjavesialueeseen ja siellä on varavedenottamona toimiva pohjavedenotto.

Alueelle kaavoitettu leirintäaluetyyppinen virkistyskäyttö ei ole toteutunut, vaan alue on suurelta osin luonnontilaista. Kaavasuunnittelussa on esitetty kahta vaihtoehtoista luonnosehdotusta.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyslautakunta on päättänyt 28.5.2025 kokouksessaan (§ 9) siirtää toimivaltaansa kuuluvien lausuntojen antamisen ympäristöterveyden viranhaltijoiden toimivaltaan, ellei asian luonne tai laajuus vaadi lautakunnan käsittelyä.

Jyväskylän seudun ympäristöterveyden antaa seuraavan lausunnon

- Jyväskylän seudun ympäristöterveys toteaa, että kaavaluonnosvaihtoehto 2 on pohjaveden turvaamisen osalta parempi vaihtoehto.
- Suunnittelualue sijaitsee tärkeällä pohjavesialueella, missä sijaitsee Äänekosken Energian varavedenotto, jota aktiivisesti pidetään toimintakunnossa häiriö- ja poikkeustilanteita varten.
- Kaavaluonnosehdotuksessa on annettu pohjaveden suojelua koskeva yleismääräys. Suunnittelualueen käytössä ja rakentamisessa tulee minimoida riskit, joista voisi aiheutua haittaa talousveden raakavetenä käytettävän vedenottamon pohjaveden laadulle tai antoisuudelle.
- Kaavatyössä tulee huomioida myös voimassa oleva pohjavesien suojelusuunnitelma sekä sen päivittämisessä yhteydessä mahdollisesti nousevat asiat.

- Suunnittelualueen käytössä ja rakentamisessa tulee minimoida riskit, joista voisi aiheutua haittaa Äänekosken kaupungin ylläpitämälle yleiselle Kovalanniemen uimarannalle.

Jyväskylä 26.9.2025

Pirjo Lonka-Huotari
johtava ympäristöterveystarkastaja

Tiivistelmä lausunnosta 3

Tiivistelmä lausunnosta 3	Vastine
Jyväskylän seudun ympäristöterveys toteaa, että kaavaluonnosvaihtoehto 2 on pohjaveden turvaamisen osalta parempi vaihtoehto. Vedenottamoa pidetään aktiivisesti toimintakunnossa häiriö- ja poikkeustilanteita varten. Kaavaluonnosehdotuksessa on annettu pohjaveden suojelua koskeva yleismääräys. Suunnittelualueen käytössä ja rakentamisessa tulee minimoida riskit, joista voisi aiheutua haittaa talousveden raakavetenä käytettävän vedenottamon pohjaveden laadulle tai antoisuudelle. Kaavatyössä tulee huomioida myös voimassa oleva pohjavesien suojelusuunnitelma sekä sen päivittämisessä yhteydessä mahdollisesti nousevat asiat. Suunnittelualueen käytössä ja rakentamisessa tulee minimoida riskit, joista voisi aiheutua haittaa kaupungin ylläpitämälle yleiselle Kovalanniemen uimarannalle.	Merkitään tiedoksi.

Kopio lausunnosta 4

Jyväskylän kaupunki

LAUSUNTO

Asia: JyväskyläDno-2025-3141

Valmistelijat intendentti Saija Silen, saija.silen@jyvaskyla.fi arkeologi Noora Hemminki,
noora.hemminki@jyvaskyla.fi

Äänekosken kaupunki
kaupunginhallitus
kirjaamo@aanekoski.fi

Lausuntopyyntö 22.8.2025

Äänekoski, Kovalan virkistysalueen asemakaavan muutos, luonnosvaiheen aineistot

Keski-Suomen museolle on tullut lausuntopyyntö otsikon mukaisesta kaavahankkeesta. Kaavahankkeessa tarkastellaan kaavamerkintöjen ja -määräysten ajantasaisuutta sekä asemakaavassa osoitettujen aluevarausten tarpeellisuutta. Alueelle kaavoitettu leirintäalue tyyppinen virkistyskäyttö ei ole toteutunut. Kaavahankkeessa on tarkasteltavana kaksi vaihtoehtoa:

-Vaihtoehdossa 1 kumotaan yksityisen maanomistajan kiinteistöllä oleva asemakaava sekä vesialuetta. Kaavaratkaisussa esitetään kaupungin omistamille maa-alueille lähivirkistysaluetta, yksi loma-asunnon rakennuspaikka, sekä varaus uimarannalle ja mahdollisille uimarannan parkkipaikoille. Virkistystoiminnan kehittämistä varten osoitetaan rakennusoikeutta uimarannan alueella.

-Vaihtoehdossa 2 kaavaratkaisulla kumotaan ainoastaan vesialuetta. Muutoin asemakaavan muutoksella esitetään yksityisen maanomistajan kiinteistölle luonnonsuojelualuetta sekä kaupungin omistamille kiinteistöille lähivirkistysaluetta ja yksi loma-asunnon rakennuspaikka rakentuneelle kiinteistölle.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Keski-Suomen museo toteaa seuraavaa: Kaavaselostuksessa on esitelty nykytilannetta suunnittelualueen ja lähialueen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Keski-Suomen museon näkemyksen mukaan vaikutusten arviointi ei ole kuitenkaan arkeologisen kulttuuriperinnön osalta riittävä. Arviossa on ristiriita kaavamerkintään nähden, ja arviointi vaatii tuekseen selvityksen, jonka myötä kaavoittajalla on ajantasainen tieto käytettävissään suunnittelun tueksi. Keski-Suomen museo perustelee näkemystään seuraavasti:

Löytöpaikka Kovalanniemi 3 (1000052639) perustuu metallinilmaisinelöytöön, eikä arkeologi ole vielä tarkastanut paikkaa maastossa. Paikka on VL-alueella. Toinen suunnittelualueella oleva löytöpaikka Kovalanniemi pohjoisranta (1000038201) on rautakautiseksi arvioitu eikä sitäkään ole tarkastettu. Tämä paikka on vaihtoehto 1:ssä kumottavalla alueella ja vaihtoehto 2:ssa SL-alueella. Löytöpaikat voivat viitata kiinteään muinaisjäännykseen. VL-alueille on molemmissa vaihtoehdoissa osoitettu p (pysäköimispaikka), uimaranta ja et-alueita.

Koska niemessä on esihistoriallisen ihmistoimintaan viittaavia jälkiä pitkältä aikaväliltä, tulee hankkeessa teettää arkeologinen inventointi niille alueille, joissa kaavamerkintä mahdollistaa muuttuvan maankäytön,

eli koko kaava-alueelle SL-alue pois lukien. Ennestään tuntemattomien kohteiden etsimisen lisäksi inventoinnissa tulee tarkastaa alueella oleva tunnettu kiinteä muinaisjäänös ja löytöpaikat. Inventointi tulee tehdä Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuvaatimusten mukaisesti. Inventoijan on ennen maastoon menemistä oltava yhteydessä Keski-Suomen museoon. Inventointiraportti paikkatietoineen tulee toimittaa hyväksyttäväksi Keski-Suomen museoon. Inventoinnin avulla voidaan varmistua siitä, että kaavassa osoitettu maankäyttö ei toteutuessaan tuhoa kiinteitä muinaisjäänöksiä ja näin vaikutukset voidaan arvioida kunnolla.

Lisäksi kaavassa tulee löytää toinen ratkaisu et-alueille, jotka leikkaavat kiinteän muinaisjäänöksen Kovalanniemi aluetta. Molemmissa tarkasteltavissa vaihtoehtoisissa muinaisjäänösalueita leikkaa kaksi et- aluetta (Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitteiden rakennusala). Muinaisjäänösalueelle ja sitä ympäröivälle vähintään 2 metrin suoja-alueelle ei saa osoittaa tällaista maankäyttöä. Rakentaminen muinaisjäänösalueelle on mahdollista ainoastaan Museoviraston myöntämällä kajoamisluvalla, joka voidaan myöntää muinaismuistolain (295/1963) 11 §:n mukaisten neuvotteluiden jälkeen. Kaava-aineistoihin tulee lisätä kohteen muinaisjäänösrekisterin mukainen tunnus eli kohteen nimi korjataan muotoon ”Kovalanniemi (992010002)”.

Rakennetun kulttuuriympäristön osalta Keski-Suomen museo toteaa seuraavaa: Kovalan alue on pääosin rakentamatonta aluetta, jonne on aikanaan kaavoitettu leirintäaluekäyttöä. Suunnittelualueelle sijoittuu kaupungin omistuksissa oleva Kovalan maja piharakennuksineen, kioskirakennus sekä julkinen uimaranta. Kovalan majaa tai kioskirakennusta ei ole inventoitu Keski-Suomen museon kuntakohtaisissa rakennusinventoinneissa eikä modernin arkkitehtuurin inventointihankkeessa. Kaavaselostuksessa on kuvat asemakaava-alueelle sijoittuvista rakennuksista, mutta ei tarkempia lähtötietoja esimerkiksi rakentamisajankohdasta tai alueen historiasta. Tältä osin Keski-Suomen museo pyytää täydentämään asemakaava-aineistoa rakennetun kulttuuriympäristön tiedolla, jotta sen paikalliset kulttuurihistorialliset merkitykset tai niiden puuttuminen voidaan tarpeen mukaan arvioida.

Keski-Suomen museolla ei ole muuta huomautettavaa asemakaavan muutosluonnokseen.

Keski-Suomen museo
25.9.2025
Hanna-Kaisa Melaranta

museotoimenjohtaja
hanna-kaisa.melaranta@jyvaskyla.fi

Lausunto on allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi
kirjaamo@museovirasto.fi
kirjaamo.keski-suomi@ely-keskus.fi

Tiivistelmä lausunnosta 4

Tiivistelmä lausunnosta 4	Vastine
Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta todetaan: kaavaselostuksessa on esitelty nykytilannetta suunnittelualueen ja lähialueen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Vaikutusten arviointi ei ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta riittävä. Arviossa on ristiriita kaavamerkintään nähden, ja arviointi vaatii tuekseen selvityksen, jonka myötä kaavoittajalla on ajantasainen tieto käytettävissään suunnittelun tueksi. Löytöpaikka Kovalanniemi 3 (1000052639) perustuu metallinilmaisins löytöön, eikä arkeologi ole tarkastanut paikkaa maastossa. Paikka on VL-alueella. Toinen suunnittelualueella oleva löytöpaikka Kovalanniemi pohjoisranta (1000038201) on rautakautiseksi arvioitu eikä sitäkään ole tarkastettu. Löytöpaikat voivat viitata kiinteään muinaisjäännekseen. VL alueille on osoitettu pysäköimispaikka, uimaranta ja et-alueita. Niemessä on esihistoriallisen ihmistoimintaan viittaavia jälkiä. Hankkeessa tulee teettää arkeologinen inventointi alueille, joissa mahdollistetaan muuttuva maankäyttö, eli koko kaava-alueelle SL-alue pois lukien. Ennestään tuntemattomien kohteiden etsimisen lisäksi tulee tarkastaa alueella oleva tunnettu kiinteä muinaisjäänne ja löytöpaikat. Inventointi tulee tehdä Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuvaatimusten mukaisesti. Inventoijan on ennen maastoon menemistä oltava yhteydessä Keski-Suomen museoon. Inventointiraportti paikkatietoineen tulee toimittaa hyväksyttäväksi Keski-Suomen museoon. Inventoinnin avulla voidaan varmistua siitä, että kaavassa osoitettu maankäyttö ei toteutuessaan tuhoa kiinteitä muinaisjäänneksiä ja näin vaikutukset voidaan arvioida kunnolla. Lisäksi kaavassa tulee löytää toinen ratkaisu et-alueille, jotka leikkaavat kiinteän muinaisjäänneksen Kovalanniemi aluetta. Molemmista tarkasteltavissa vaihtoehdoissa muinaisjäännealueella leikkaa kaksi et-aluetta. Muinaisjäännealueelle ja sitä ympäröivälle vähintään 2 m suoja-alueelle ei saa osoittaa tällaista maankäyttöä. Rakentaminen muinaisjäännealueelle on mahdollista ainoastaan Museoviraston myöntämällä kaajoamisluvalla, joka voidaan myöntää muinaismuistolain 11 §:n mukaisten neuvotteluiden jälkeen. Kaava-aineistoihin tulee lisätä kohteen muinaisjäänne rekisterin mukainen tunnus eli kohteen nimi korjataan muotoon ”Kovalanniemi (992010002)”. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta todetaan: Suunnittelualueelle sijoittuu Kovalan maja piharakennuksineen, kioskirakennus sekä julkinen uimaranta. Kovalan majaa tai kioskirakennusta ei ole inventoitu Keski-Suomen museon kuntakohtaisissa rakennusinventoinneissa eikä modernin arkkitehtuurin inventointihankkeessa. Kaavaselostuksessa on kuvat asemakaava-alueelle sijoittuvista rakennuksista, mutta ei tarkempia lähtötietoja esim. rakentamisajankohdasta tai alueen historiasta. Keski-Suomen museo pyytää täydentämään asemakaava-aineistoa rakennetun kulttuuriympäristön tiedolla, jotta sen paikalliset kulttuurihistorialliset merkitykset tai niiden puuttuminen voidaan arvioida.	Kaava-alueelle tehdään arkeologinen selvitys ennen kaavaehdotuksen valmistelua. Täydennetään kaavaselostukseen tiedot muinaisjäänneksiä koskien ja lisätään selvitys kaavaselostuksen liitteeksi. Et- alueet on kaavassa osoitettu paikoille, joissa sijaitsee rakennetut kunnallisteknilliset laitteet. Täydennetään kaavaselostukseen rakennusten rakentamisvuodet ja kuvia rakennuksista.

Kopio lausunnosta 5

Lausunto: Kovalan virkistysalueen asemakaavan muutos ja osittainen kumoaminen (Äänekoski)

kirjaamo@keskisuomi.fi
kirjaamo@aanekoski.fi

Asia: Lausuntopyyntö: Kovalan virkistysalueen asemakaavan muutos ja osittainen kumoaminen, Äänekoski
Asianumero: KSL/366/03.02.00/2025
Käsittelijä: Kunttu Hanna
Käsittelijän puhelinnumero: 040 591 5901
Käsittelijän sähköpostiosoite: hanna.kunttu@keskisuomi.fi

Äänekosken kaupunki
Kaupunginhallitus
kirjaamo@aanekoski.fi

Viite: Lausuntopyyntö 22.8.2025

KESKI-SUOMEN LIITON LAUSUNTO

Suunnittelukohde sijoittuu Äänekosken taajaman itäpuolella sijaitsevalle Kovalanniemen alueelle, jonka omistavat Äänekosken kaupunki ja yksityinen maanomistaja. Kaavatyön tavoitteena on joko asemakaavan osittainen kumoaminen tai laatia kaavamuutos siten, että alueen luontoarvot ja virkistyskäyttö voidaan sovittaa yhteen.

Keski-Suomen lainvoimaisessa maakuntakaavassa (lainvoima 28.1.2020) suunnittelualue sijoittuu biotalouteen tukeutuvalla alueella sekä pieneltä osin kulttuuriympäristön vetovoima-alueelle. Alueelle sijoittuu myös Kovalanniemen maakunnallisesti tärkeä pohjavesialue. Merkintään liittyy seuraava suunnittelumääräys: "Pohjavesialueille ei tule sijoittaa pohjaveden pilaantumis- ja muuttamiskehityksiä aiheuttavia laitoksia ja toimintoja eikä maa-ainesten ottoa." Joulukuussa 2023 hyväksytyn Maakuntakaavan 2040 varauksia ei suunnittelualueelle kohdistu. Maakuntakaava 2040 on voimassa oleva, mutta ei vielä lainvoimainen kaava.

Keski-Suomen liitolla ei ole maakuntakaavoituksesta johtuvaa huomautettavaa kaavaluonnoksiin (luonnos VE 1 ja luonnos VE 2). Molemmissa kaavaluonnosversioissa on huomioitu alueen sijoittuminen vedenhankinnan kannalta tärkeälle pohjavesialueelle.

Jyväskylässä 29.9.2025

Hanna Kunttu
suunnittelujohtaja
Keski-Suomen liitto

Tämä viesti on lähetetty Keski-Suomen liiton asiankäsittelyjärjestelmästä, tähän viestiin ei voi vastata sähköpostilla. Lisätietoja antaa tarvittaessa asian käsittelijä.

Tiivistelmä lausunnosta 5

Tiivistelmä lausunnosta 5	Vastine
Keski-Suomen liitolla ei ole maakuntakaavoituksesta johtuvaa huomautettavaa kaavaluonnoksiin. Molemmissa kaavaluonnos-versioissa on huomioitu alueen sijoittuminen vedenhankinnan kannalta tärkeälle pohjavesialueelle.	Merkittään tiedoksi.

Kopio lausunnosta 6

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Lausunto

1 (3)
KESELY/2079/2025

1.10.2025

Äänekosken kaupunki
kirjaamo@aankoski.fi

Lausuntopyyntö Kovalan virkistysalueen asemakaavan muutos ja osittainen kumoaminen

Lausunto ko. asemakaavan luonnosvaiheen kuulemisessa

Suunnittelualue sijaitsee Äänekosken Kovalassa sijaitsevalla Kovalanniemen alueella noin 3,5 kilometriä Äänekosken keskustasta itään. Asemakaavan muutoksella tarkastellaan Kovalanniemen asemakaavan kaavamerkintöjen ja -määräysten ajantasaisuutta sekä tutkitaan asemakaavassa osoitettujen aluevarausten tarpeellisuutta. Suunnittelualueella on voimassa 29.1.1969 sisäministeriön vahvistama Kovalan virkistysalueen ranta-asemakaava, missä alueelle on osoitettu varsin tiivistä leirintäaluetyypistä virkistyskäyttöä. Luonnosvaiheen kuulemisessa on nähtävillä kaksi vaihtoehtoista kaavaratkaisua, joista vaihtoehdossa 1 on Kovalanniemen keskiosasta tullessaan kumoamaan vanha asemakaava ja vaihtoehdossa 2 ko. alue osoitettaisiin SL-alueena. Molemmissa vaihtoehdoissa on vanhan kaavan vesialueet osoitettu kumottaviksi.

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on tutustunut asemakaavamuutoksen luonnokseen ja lausuu siitä seuraavaa:

Alueella on voimassa Äänekoski 2030 osayleiskaava, joka ohjaa asemakaavoitusta. Yleiskaavassa suunnittelualue on osoitettu pääosin lähivirkistysalueeksi (VR) ja ET-alueeksi. Lisäksi suunnittelualue on osoitettu osayleiskaavassa maisemallisesti arvokkaana alueena. Lausunnolla luonnoksena olevaan asemakaavaan suunnittelualueelle on osoitettu RA-kaavamerkintä (loma-asuntojen korttelialue), millä on rakennusoikeutta 250 m². Kaavaselostuksessa ei ole perusteltu yleiskaavasta poikkeavaa asemakaavaratkaisua tältä osin ja ELY-keskuksen näkemys on, että kaavaselostusta on täydennettävä ja mahdollisesti harkita korvaavan kaavamerkinnän (esim. RM) käyttöä Kovalan majan alueella.

Luontoasiat

Seuraavat luontokommentit koskevat kaavaluonnosvaihtoehtoja 1 ja 2:

Luo-määräyksestä puuttuu varsinainen kaavamääräys, eli mitä ko. alueella saa tai ei saa tehdä. Tältä osin kaavamääräyksiä tulee täydentää.

Kaavan luontoselvitys vuodelta 2024 kattaa vain pienen osan kaava-alueesta käsittäen Kovalanniemen tyven. Esimerkiksi alueella voimassa olevassa yleiskaavassa Kovalanniemen itärannalla kaavakartassa esitetty luo-alue ei näyttäydy mitenkään asemakaavaratkaisuissa, eikä kyseistä yleiskaavamerkinnän sisältöä ole avattu muutoinkaan kaava-aineistossa tarkemmin.

Kommentit kaavavaihtoehdosta 2:

Kovalanniemen aluetta on esitetty METSO-ohjelmassa suojeltavaksi, minkä vuoksi ELY-keskuksesta on tehty maastokäynti alueella toukokuussa 2011. 2010-luvun alkupuolella suojelu on jäänyt kuitenkin odottamaan asemakaavan muutosta.

Keväällä 2025 ELY-keskukseen on tullut alueen liito-oravahavaintojen takia metsänkäyttöilmoitus Kovalanniemestä. Tuolloin lähes koko asemakaavassa SL-alueeksi merkityllä alueella on suunniteltu harvennushakkuita. ELY-keskuksessa ei ole tiedossa, ovatko harvennushakkuut toteutuneet, mutta jos ne on tehty, alueen suojeluarvojen nykytilanteesta ja hakkuun intensiteetistä olisi hyvä saada lisätietoa. Hakkuuoikeuden haltijalta saadun tiedon mukaan hakkuissa on tarkoituksena säästää liito-oravan pesäpuun/-puiden lähiympäristö Kovalanniemessä koskemattomana.

SL-kaavamääräyksessä ei ole luonnoksessa mitään muuta sisältöä kuin luonnonsuojelualue. Alueen sisään jää mm. tiedossa oleva liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, jonka hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulaissa kielletty. SL-määräystä tulee täsmentää siitä aiheutuvien rajoitusten osalta, minkä lisäksi määräyksistä tulisi ilmetä, että onko alue tarkoitus perustaa luonnonsuojelulain mukaisesti. Vai onko kyseessä ns. asemakaavasuojelu joka tapauksessa, vaikka luonnonsuojelualueella ei jostain syystä luonnonsuojelulain mukaisesti perustettaisi. ELY-keskuksessa ei ole tällä hetkellä ajantasaista tietoa maanomistajan suojeluhalusta, ja lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että METSO-ohjelman toteuttaminen on maanomistajalle vapaaehtoista. Asian käsittely voi myös päättyä, jos maanomistaja ja ELY-keskus eivät pääse sopimukseen korvauksesta. 1.1.2026 alkaen METSO-ohjelmaa toteuttava viranomainen on Keski-Suomen elinvoimakeskus.

Maisema-asiat

Asemakaavamuutoksen luontoselvityksen (2024) johtopäätöksissä todetaan, että Kovalanniemi on geologisesti, maisemallisesti, luonnonoloiltaan ja virkistysarvoiltaan erityinen alue, minkä maisemalliset vaikutukset tulee huomioida alueen suunnittelussa erityisen tarkasti. Kaavaluonnos vaihtoehto 2 tukee Kovalanniemen metsäisen ja luonnonmukaisen ympäristön säilymistä, mikä puolestaan tukee harjuniemen maisema-arvojen säilymistä. Kaavalla osoitetaan alueella toteutunut rakentaminen (Kovalanmaja ja niemenkärjen kioski-pukukopparakennus). Kaavalla halutaan kuitenkin mahdollistaa niemenkärjen uimaranta-alueen kehittäminen. Kaavan yleismääräykset /

Ympäristö ja rakennustapa määrätään, että "Rakentaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakennusten maastonmuotoihin sopeuttamiseen, rakennusten korkeusasemaan, muotoon, ulkomateriaaleihin ja värikykseen." Kovalanniemen maisema-arvojen vuoksi myös rakennusten maisemaan sopeuttamiseen on tarpeen kiinnittää huomiota. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ko. määräystä tulisi täydentää tältä osin.

Kaavamerkintä 'Istutettava alueen osa' Kovalanmajan ympärillä tarkoittanee olemassa olevan rantapuuston säilyttämistä, jolloin kaavamerkinnän kuvausta tulisi tarpeen mukaan täydentää.

Tämä lausunto on valmisteltu ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat – vastuualueen ympäristöyksikössä. Lausunnon valmisteluun on osallistunut lisäksi luontoyksikkö.

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt ylitarkastaja Juha Romula ja ratkaissut ylitarkastaja Eero Manerus. Merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

Tiivistelmä lausunnosta 6

Tiivistelmä lausunnosta 6	Vastine
Alueella on voimassa Äänekoski 2030 osayleiskaava, joka ohjaa asemakaavoitusta. Yleiskaavassa suunnittelualue on osoitettu pääosin lähivirkistysalueeksi (VR) ja ET-alueeksi. Lisäksi suunnittelualue on osoitettu osayleiskaavassa maisemallisesti arvokkaana alueena. Asemakaavaan suunnittelualueelle on osoitettu RA-kaavamerkintä, millä on rakennusoikeutta 250 m2. Kaavaselostuksessa ei ole perusteltu yleiskaavasta poikkeavaa asemakaavaratkaisua tältä osin ja ELY-keskuksen näkemys on, että kaavaselostusta on täydennettävä ja mahdollisesti harkittava korvaamaan kaavamerkinnän (esim. RM) käyttöä Kovalan majan alueella. Luo -määräyksestä puuttuu varsinainen kaavamääräys, eli mitä ko. alueella saa tai ei saa tehdä. Tältä osin kaavamääräyksiä tulee täydentää. Kaavan luontoselvitys vuodelta 2024 kattaa vain pienen osan kaava-alueesta käsittäen Kovalanniemen tyven. Alueella voi-	Tarkistetaan Kovalan majan alueelle kaavamerkintä, joka vastaa paremmin Äänekoski 2030 osayleiskaavan merkintää. Täydennetään kaavaselostukseen suhdetta voimassa olevaan Äänekoski 2030 osayleiskaavaan. Tarkennetaan kohteen luo-merkintää. Kaavaehdotuksen valmisteluun valikoitui vaihtoehto, jolla kumotaan voimassa oleva asemakaava yksityisen maanomistajan kiinteistöltä sekä Kova-

massa olevassa yleiskaavassa Kovalanniemen itärannalla kaavakartassa esitetty luo-alue ei näyttäydä mitenkään asemakaavaratkaisuissa, eikä kyseistä yleiskaavamerkinnän sisältöä ole avattu muutoinkaan kaava-aineistossa tarkemmin. Kommentit kaavavaihtoehdosta 2: Kovalanniemen aluetta on esitetty METSO-ohjelmassa suojeltavaksi, minkä vuoksi ELY-keskuksesta on tehty maastokäynti alueella toukokuussa 2011. 2010-luvun alkupuolella suojelu on jäänyt kuitenkin odottamaan asemakaavan muutosta. Keväällä 2025 ELY-keskukseen on tullut alueen liito-oravahavaintojen takia metsänkäyttöilmoitus Kovalanniemestä. Tuolloin lähes koko asemakaavassa SL-alueeksi merkityllä alueella on suunniteltu harvennushakkuita. ELY-keskuksessa ei ole tiedossa, ovatko harvennushakkuut toteutuneet, mutta jos ne on tehty, alueen suojeluarvojen nykytilanteesta ja hakkuun intensiteetistä olisi hyvä saada lisätietoa. Hakkuuoikeuden haltijalta saadun tiedon mukaan hakkuissa on tarkoituksena säästää liito-oravan pesäpuun/-puiden lähiympäristö Kovalanniemessä koskemattomana. SL-kaavamääräyksessä ei ole luonnoksessa muuta sisältöä kuin luonnonsuojelualue. Alueen sisään jää mm. tiedossa oleva liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, jonka hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulaissa kielletty. SL-määräystä tulee täsmentää siitä aiheutuvien rajoitusten osalta, minkä lisäksi määräyksistä tulisi ilmetä, onko alue tarkoitus perustaa luonnonsuojelulain mukaisesti. Vai onko kyseessä ns. asemakaavasuojelu joka tapauksessa, vaikka luonnonsuojelualue ei jostain syystä luonnonsuojelulain mukaisesti perustettaisi. ELY-keskuksessa ei ole tällä hetkellä ajantasaista tietoa maanomistajan suojeluhallusta, ja ELY-keskus muistuttaa, että METSO-ohjelman toteuttaminen on maanomistajalle vapaaehtoista. Asian käsittely voi myös päättyä, jos sopimukseen korvauksesta ei päästä. 1.1.2026 alkaen METSO-ohjelmaa toteuttava viranomainen on Keski-Suomen elinvoimakeskus. Asemakaavan luontoselvityksen johtopäätöksissä todetaan, että Kovalanniemi on geologisesti, maisemallisesti, luonnonoloiltaan ja virkistysarvoiltaan erityinen alue, minkä maisemalliset vaikutukset tulee huomioida alueen suunnittelussa erityisen tarkasti. Kaavaluonnos ve 2 tukee Kovalanniemen metsäisen ja luonnonmukaisen ympäristön säilymistä, mikä puolestaan tukee harjuniemen maisema-arvojen säilymistä. Kaavalla osoitetaan alueella toteutunut rakentaminen (Kovalanmaja ja niemenkärjen kioski-pukukoppirakennus). Kaavalla halutaan kuitenkin mahdollistaa niemenkärjen uimaranta-alueen kehittäminen. Kaavan yleismääräykset / Ympäristö ja rakennustapa määrätään, että ”Rakentaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakennusten maastonmuotoihin sopeuttamiseen, rakennusten korkeusasmaan, muotoon, ulkomateriaaleihin ja väritykseen.” Kovalanniemen maisema-arvojen vuoksi myös rakennusten maisemaan sopeuttamiseen on tarpeen kiinnittää huomiota. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ko. määräystä tulisi täydentää tältä osin. Kaavamerkintä ”Istutettava alueen osa” Kovalanmajan ympärillä tarkoittanee olemassa olevan rantapuuston säilyttämistä, jolloin kaavamerkinnän kuvausta tulisi tarpeen mukaan täydentää.	lanniemen kärjestä. Kumottavalle alueelle jää voimaan Äänekoski 2030 osayleiskaavan mukainen kaavamerkintä. Yksityisen maanomistajan kiinteistöllä tapahtuneiden hakkuiden johdosta kaavahankkeen tavoitteet ovat muuttuneet. Kaavaehdotus valmistellaan kaavaluonnosvaihtoehdon 2 mukaisesti siten, että Kovalanniemen itäosasta voimassa oleva asemakaava kumotaan ja asemakaavalla vahvistuu ainoastaan Kovalanniemen länsiosaan sijoitettava alue. Merkittään tiedoksi. Tavoitteet ovat kaavahankkeen osalta muuttuneet kaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen. Täydennetään ympäristö ja rakennustapa määrystä maisemaan sopeuttamisella. Tarkistetaan kaavamerkinnot kaavakartalla.
--	---

Kopio lausunnosta 7

KAURAK 02.10.2025 § 51
504/10.02.03/2025

Äänekosken kaupungilla on vireillä Kovalan virkistysalueen asemakaavan muutos. Äänekosken kaupunginhallitus hyväksyi 18.8.2025 § 215 Kovalan virkistysalueen asemakaavan muutoksen ja osittaisen kumoamisen valmisteluvaiheen kuulemisen järjestämisen ja pyytää asian johdosta lausuntoa kaupunkirakennelautakunnalta.

Suunnittelualue sijaitsee Äänekosken Kovalassa, noin 3,5 kilometriä kaupungin keskustasta itään. Alueen pinta-ala on arviolta 29 hehtaaria, mutta raja- ja kokonaislaajuus voivat täsmentyä kaavoitustyön edetessä. Lähiympäristössä on asemakaava-alueen ulkopuolista pientalovaltaista asutusta, minkä lisäksi suunnittelualueella sijaitsevat Kovalan maja kaupungin omistuksessa sekä julkinen uimaranta.

Asemakaavan muutoksen yhteydessä arvioidaan Kovalanniemen nykyisten kaavamerkintöjen ja -määräysten ajantasaisuus sekä tutkitaan aluevarausten tarpeellisuus. Nykyisin alueelle osoitettu leirintäalue-tyyppinen virkistyskäyttö ei ole toteutunut ja suurin osa alueesta on luonnontilaisena säilynyt. Suunnittelun tavoitteena on muuttaa tai kumota olemassa oleva virkistyskäytön varaus, jotta luonnonsuojelualueen perustaminen yksityisomistuksessa olevalle maalle olisi mahdollista. Kaavaprosessin aikana selvitetään, onko tarkoituksenmukaisempaa muuttaa vai kumota voimassa oleva kaava tavoitteen saavuttamiseksi.

Kovalanniemi on geologisesti, maisemallisesti sekä luonnonolosuhteiltaan ja virkistysarvoiltaan merkittävä kohde. Maisemavaikutukset ovat erityisen huomioon otettavana alueen suunnittelussa. Selvitysalueelta on rajattu kaksi luontotyyppien ja lajiston perusteella arvokasta aluetta, joiden säilyttäminen luonnontilaisina on suositeltavaa. Alueella esiintyy myös direktiivilajeja: siellä sijaitsee viitasammakkojen merkittävä

lisääntymisalue, lepakoiden ruokinta-alueita sekä liito-oravan tärkeä yhteysreitti. Arvokkaat linnustoalueet painottuvat erityisesti rajatulle luhta-alueelle.

Lisäksi Kovalanniemen alue kuuluu vedenhankinnan kannalta tärkeään pohjavesialueeseen. Pohjaveden muodostumisalueen koko on 0,21 km² ja sen arvioidaan tuottavan noin 3000 m³ vettä vuorokaudessa; koko pohjavesialueen pinta-ala on 0,5 km².

Alueella suoritettiin Äänekosken asemakaava-alueen hulevesiselvitys vuonna 2020 (Ramboll). Selvityksen mukaan suunnittelualue luokitellaan vettä ympäristöön purkavaksi harjuksi, mutta alueella esiintyy myös rantaimetyymistä. Kovalanniemen alue ei kuitenkaan sisälly selvityksen yhteydessä laaditun kartta-alueen piiriin.

Kaavan vaikutukset

Kovalan virkistysalueen asemakaavan muutosta laadittaessa on sovellettu maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (432/2023) voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Kaavaprosessin aikana arvioidaan suunnitelman toteuttamisen vaikutuksia systemaattisesti, täydentäen ja tarkentaen arviota prosessin edetessä. Arvioinnin lähtökohtana toimii nykytilanteen vertailu kaavan toteuttamisen vaikutuksiin. Vaikutusten selvittäminen perustuu alueen perusaineistoihin, suoritettuihin maastokäynteihin, olemassa oleviin selvityksiin ja suunnitelmiin, osallisilta kerättyihin tietoihin sekä saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Lisäksi analysoidaan laadittavien suunnitelmien ympäristöön kohdistuvia muutoksia.

Kaksi vaihtoehtoa

Ensimmäisessä vaihtoehdossa voimassa oleva asemakaava kumotaan noin 27,17 hehtaarin alueelta ja asemakaavan muutokseen kuuluu noin 5,22 hehtaaria. Kokonaisuudessaan suunnittelualue kattaa noin 32,39 hehtaaria. Loma-asumiseen varattua korttelialuetta (RA) osoitetaan yhteensä noin 1 hehtaari, jolle myönnetään rakennusoikeutta 250 kerrosneliömetriä. Lähivirkistysalueelle (VL), erityisesti uimarannan läheisyyteen, osoitetaan lisäksi 200 kerrosneliömetriä rakennusoikeutta alueen kehittämistarkoituksiin. Kaikki rakennusoikeudet on määriteltä kerrosalaneliömetreinä. Lähivirkistysaluetta (VL) merkitään kaavassa noin 0,74 hehtaaria sekä puustoiselle lähivirkistysalueelle (VL-7) noin 3,48 hehtaaria.

Toisessa vaihtoehdossa voimassa oleva asemakaava kumotaan noin 19,1 hehtaarin osalta, kun taas asemakaavan muutosta tehdään noin 13,29 hehtaarille. Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on myös tässä vaihtoehdossa 32,39 hehtaaria. Loma-asuntojen korttelialueelle (RA) osoitetaan vastaavasti noin 1 hehtaari ja rakennusoikeutta 250 kerrosneliömetriä. Lähivirkistysalueelle (VL) osoitetaan niin ikään 200 kerrosneliömetriä rakennusoikeutta alueen virkistyskäyttöä varten. Rakennusoikeudet ilmoitetaan

kerrosalaneliömetreinä. Lähivirkistysaluetta (VL) on osoitettu noin 0,74 hehtaaria ja puustoista lähivirkistysaluetta (VL-7) noin 3,48 hehtaaria. Lisäksi tässä vaihtoehdossa luonnonsuojelualuetta on osoitettu 8,06 hehtaaria.

Liikenne

Kaavan arvioinnissa tulee huomioida jo yli vuosikymmen sitten Teknisen lautakunnan asettamat tavoitteet, joiden mukaan, mikäli alue liitetään suojeluohjelmaan, tulee kaavamuutoksen yhteydessä varata riittävä tiealue uimarannalle suuntautuvaa liikennettä varten. Nykyisen tieosuuden leveys on vain 4 metriä, mikä vaikeuttaa kunnossapitoa sekä ajoneuvoliikenteen sujuvuutta. Kovalanniementie on osa Kovalan yksityistietä, eikä kuulu tiekunnan kunnossapitovastuulle. Kesäkunnossapidon kustannukset ovat siirtyneet kulttuuri- ja liikuntalautakunnalta kaupunkirakennelautakunnalle joitakin vuosia sitten. Kaavaan tulisi sisällyttää pysäköintitaskuja pysäköinnin järjestelmällisyyden parantamiseksi. Kaavan suunnittelussa tulisi myös huomioida Ruotinkylältä lähtevän jäätien sijainti. Jäätien sijainnissa tulisi ennen kaikkea arvioida se, että nyt valmisteilla oleva kaava on kokonaisuudessaan pohjavesialuetta. Talvitien käyttö tulee sallia edelleen viranhaltijoiden harkinnan mukaan.

Suunnittelualueelle sijoittuu hiekkatie, joka kulkee suunnittelualueen läpi. Tiestä haarautuu myös reitti Kovalanmajalle. Hiekkatien liikenne on vähäistä. Kaavaratkaisulla ei ole vaikutusta suunnittelualueen liikenteeseen eikä uusia tieyhteyksiä muodostu. Olemassa olevat kulkuyhteydet palvelevat nykyistä rakennuskantaa ja virkistysalueita. Uimarannalle johtavalla tiellä turvataan 4 metriä leveä kulkurasite, joka kaavaversiossa 1 säilyy ajantasakaavan kumoamisesta huolimatta. Kaavaluonnoksessa 2 kulkuyhteys esitetään 6 metriä leveänä, ja tavoitteena kummassakin versiossa on leventää kulkurasitetta 6 metriin virkistysalueen toimivuuden parantamiseksi.

Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Asemakaavan keskeinen tavoite on osoittaa alueen nykyinen maankäyttö sekä päivittää olemassa olevat kaavamääräykset vastaamaan tämänhetkisiä tarpeita. Samalla pyritään yhdenmukaistamaan alueen maankäytön ratkaisut Äänekosken kaupungin muiden asemakaavojen kanssa. Lähivirkistysalueiden toimivuus turvataan osoittamalla yhtenäiset virkistysalueet asemakaavassa. Alueelle ei esitetä uusia asumisvarauksia, mikä tukee luonnon monimuotoisuuden säilymistä.

Aluevaraukset

Kaava sisältää aluevarauksen loma-asunnoille sekä viheralueille. Toisessa kaavaluonnoksessa on lisäksi varaus luonnonsuojelualueelle. Osa-alueina on määritelty esimerkiksi uimaranta sekä tarvittavat tieyhteydet.

Ympäristö ja rakennustapa

Rakentamisessa edellytetään, että rakennukset sovitetaan huolellisesti maastonmuotoihin; erityishuomio kiinnitetään rakennusten korkeusasemaan, muotoiluun, ulkomateriaaleihin ja värikyseen. Julkisivumateriaaliksi suositellaan pääasiassa puuta, ja kirkkaiden värien käyttö on kielletty. Kattojen tulee kaikissa rakennuksissa olla tummasävyisiä.

Asuinrakennusten alimman lattiatason tulee sijaita vähintään yhden metrin korkeudella ylävesirajasta (+100,90, N60 Keitele-järvi / +101,20, N2000). Rantaan sijoittuvien sauna- ja talousrakennusten suurin sallittu harjakorkeus on 4 metriä, ja niiden etäisyyden keskiveden korkeuteen perustuvasta rantaviivasta on oltava vähintään 15 metriä. Rakentamattomat alueet on säilytettävä puustoina.

Erilliset saunarakennukset tulee liittää kunnalliseen viemäriverkostoon, jos käytössä on paineellinen vesijohto. Mikäli kiinteistön jätevedet eivät ole johdettavissa kunnan viemäriin viettoviemärillä, vastaa kiinteistön haltija pumppauksen järjestämisestä omalla kustannuksellaan. Rakennuspaikkojen rakentamattomat osat on hoidettava luonnontilaisina.

Hulevedet

Hulevedet tulee hoitaa kiinteistökohtaisilla järjestelyillä tontin omalla alueella. Asemakaavamuutoksen toteutus ei heikennä alueen hulevesien valuma-alueiden toimintaa. Suunnittelualueen maanpinta on pääosin luonnontilainen, eikä alueella ole käytetty vettä läpäisemättömiä pintoja. Mahdollisen rakentamisen aikana tulee kiinnittää huomiota hulevesien laadulliseen ja määrälliseen hallintaan.

Ihmisten elinolot ja elinympäristö

Suunnittelualue kuuluu kokonaisuudessaan asemakaavoitettuun alueeseen. Nykyinen rakennuskanta on pääasiassa loma-asumiseen tarkoitettulla niemenkärjellä, johon sisältyy lomarakennus, rantasauna, talousrakennus sekä uimarannan läheisyydessä sijaitseva pukukoppi- ja kioskirakennus.

Kaavaratkaisuilla pyritään ensisijaisesti turvaamaan alueen virkistyskäyttö, joka korostuu erityisesti uimarannan alueella. Kovalanniemen metsämäinen ja luonnonmukainen ympäristö säilytetään, eikä rakentamisen määrä metsäalueella lisäännä. Uimaranta-alueen kehittämismahdollisuuden mahdollistaminen tukee alueen virkistysarvoja, sillä kyseinen alue on aktiivisessa käytössä pääosin kesäkaudella.

Rakennettu ympäristö ja yhdyskuntarakenne

Suunnittelualueella sijaitsee Äänekosken kaupungin omistama Kovalanmaja, mutta pääosin alue on rakentumatonta ympäristöä. Kovalanniemen uimarannalla on lisäksi kaupungin omistuksessa oleva kioskirakennus.

Asemakaavamuutoksen toteutumisella ei ole vaikutusta olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön tai yhdyskuntarakenteeseen.

Maisema-, kulttuuri- ja luonnonympäristö

Asemakaavamuutos turvaa alueen maiseman sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön säilymisen. Kulttuuriympäristön suojelun varmistamiseksi alueelle on osoitettu suojelumerkintöjä; esimerkiksi kivikautinen asuinpaikka on määritelty suojeltavaksi. Luonnonympäristön ja maiseman säilyttämistä tukevat kaavaan sisällytetyt suojelumerkinnot. Osa virkistysalueista tulee säilyttää puustoisina, ja kaavaluonnoksessa yksityisessä omistuksessa olevat maa-alueet on osoitettu luonnonsuojelualueiksi. Alueen monimuotoisuuden kannalta tärkeät luo- ja luo-1-merkinnät perustuvat viimeisimpään luontoselvitykseen. Kaavamuutos mahdollistaa maanomistajan tavoitteiden mukaisesti yksityisen luonnonsuojelualueen perustamisen, mitä voimassa oleva kaava ei aiemmin sallinut.

Palvelut, työpaikat ja väestö

Suunnittelualueelle ei sijoitu palveluasumiseen liittyviä työpaikkoja. Lähimmät palvelut sijaitsevat Äänekosken keskustassa, noin 3,5 kilometrin päässä suunnittelualueesta.

Kunnallistekniikka

Kaava-alueelle sijoittuu kunnallisteknisiä verkostoja, kuten sähköverkko sekä vesijohtolinjat, joiden ylläpidosta ja toiminnasta vastaa Äänekosken Energia Oy. Alueella on myös pumpausjärjestelmiä, jotka liittyvät vedenjakeluun, mikä johtuu pohjavesialueen merkityksestä. Koko kaava-alue kuuluu Äänekosken Energia Oy:n toiminta-alueeseen; yhtiö huolehtii vesihuollon järjestämisestä kaupungin asemakaava-alueilla. Lisäksi alueella sijaitsee jätevesiverkosto. Sähkönjakelu hoidetaan niin ikään Äänekosken Energia Oy:n toimesta. Suunnittelualueella ei ole rakennettua hulevesiverkostoa.

Sosiaaliset vaikutukset

Kaavaratkaisu vaikuttaa myönteisesti alueen hyvinvointiin ja lisää virkistyskäyttöä sekä ihmisten liikkuvuutta. Toimintojen selkeä jäsentely tukee virkistys- ja suojelualueiden toiminnan hallintaa.

Ilmastonmuutoksen huomiointi

Kaavaratkaisu vähentää rakentamisen määrää suunnittelualueella ja lisää virkistys- sekä mahdollisten luonnonsuojelualueiden pinta-alaa. Puuston säilyttäminen edellytetään, mikä tukee ilmastonmuutoksen vaikutusten hillintää.

Taloudelliset vaikutukset

Kaavaratkaisulla ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Se mahdollistaa olemassa olevan kulkuyhteyden leventämisen 6 metriin ilman huomattavia kustannuksia yhdyskuntarakentamisessa.

Valmistelija	Tekninen johtaja Tommi Rautjärvi, puh. 0400 543 587
Esittelijä	Tekninen johtaja Tommi Rautjärvi, puh. 0400 543 587
Päätösehdotus	Kaupunkirakennelautakunta esittää, että kaavan valmistelua jatketaan vaihtoehto kaksi mukaisesti huomioiden esittelytekstissä kerrotut asiat.
Päätös	Hyväksyttiin.

Tiivistelmä lausunnosta 7

Tiivistelmä lausunnosta 7	Vastine
Kaavan arvioinnissa tulee huomioida jo yli vuosikymmen sitten teknisen lautakunnan asettamat tavoitteet, joiden mukaan, mikäli alue liitetään suojeluohjelmaan, tulee kaavamuutoksen yhteydessä varata riittävä tiealue uimarannalle suuntautuvaa liikennettä varten. Nykyisen tieosuuden leveys on vain 4 m, mikä vaikeuttaa kunnossapitoa sekä ajoneuvoliikenteen sujuvuutta. Kovalanniementie on osa Kovalan yksityistietä, eikä kuulu tiekunnan kunnossapitovastuulle. Kesäkunnossapidon kustannukset ovat siirtyneet kulttuuri- ja liikuntalautakunnalta kaupunkirakennelautakunnalle joitakin vuosia sitten. Kaavaan tulisi sisällyttää pysäköintitaskuja pysäköinnin järjestelmällisyyden parantamiseksi. Kaavan suunnittelussa tulisi myös huomioida Ruotinkylältä lähtevän jäätien sijainti. Jäätien sijainnissa tulisi ennen kaikkea arvioida se, että nyt valmisteilla oleva kaava on kokonaisuudessaan pohjavesialuetta. Talvitien käyttö tulee sallia edelleen viranhaltijoiden harkinnan mukaan. Suunnittelualueelle sijoittuu hiekkatie, joka kulkee suunnittelualueen läpi. Tiestä haarautuu myös reitti Kovalanmajalle. Hiekkatien liikenne on vähäistä. Kaavaratkaisulla ei ole vaikutusta suunnittelualueen liikenteeseen eikä uusia tieyhteyksiä muodostu. Olemassa olevat kulkuyhteydet palvelevat nykyistä rakennuskantaa ja virkistysalueita. Uimarannalle johtavalla tiellä turvataan 4 m leveä kulkurasite, joka kaavaversiossa 1 säilyy	Merkitään lausunto tiedoksi. Kaavaluonnosvaihtoehtojen nähtäville asettamisen jälkeen on yksityisen maanomistajan kiinteistölle myönnetty maisematyölupa harvennushakkuille, joten tavoitteet siltä osin ovat kaavan osalta muuttuneet. Kaavaratkaisussa ei ole enää tarkoituksenmukaista osoittaa luonnonsuojelu- aluetta, joten osa voimassa olevasta asemakaavasta kumotaan.

ajantasakaavan kumoamisesta huolimatta. Kaavaluonnoksessa 2 kulkuyhteys esitetään 6 m leveänä, ja tavoitteena kummassakin versiossa on leventää kulkurasitetta 6 metriin virkistysalueen toimivuuden parantamiseksi.

Asemakaavan keskeinen tavoite on osoittaa alueen nykyinen maankäyttö sekä päivittää olemassa olevat kaavamääräykset vastaamaan tämänhetkisiä tarpeita. Samalla pyritään yhdenmukaistamaan alueen maankäytön ratkaisut Äänekosken kaupungin muiden asemakaavojen kanssa. Lähivirkistysalueiden toimivuus turvataan osoittamalla yhtenäiset virkistysalueet asemakaavassa. Alueelle ei esitetä uusia asumisvarauksia, mikä tukee luonnon monimuotoisuuden säilymistä.

Suunnittelualue kuuluu kokonaisuudessaan asemakaavoitettuun alueeseen. Nykyinen rakennuskanta on pääasiassa lomaa-asumiseen tarkoitettulla niemenkärjellä, johon sisältyy lomarakennus, rantasauna, talousrakennus sekä uimarannan läheisyydessä sijaitseva pukukoppi- ja kioskirakennus. Kaavaratkaisuilla pyritään ensisijaisesti turvaamaan alueen virkistyskäyttö, joka korostuu erityisesti uimarannan alueella. Kovalanniemen metsämäinen ja luonnonmukainen ympäristö säilytetään, eikä rakentamisen määrä metsäalueella lisäännä. Uimaranta-alueen kehittämismahdollisuuden mahdollistaminen tukee alueen virkistysarvoja, sillä kyseinen alue on aktiivisessa käytössä pääosin kesäkaudella.

Kaavaratkaisu vähentää rakentamisen määrää suunnittelualueella ja lisää virkistys- sekä mahdollisten luonnonsuojelualueiden pinta-alaa. Puuston säilyttäminen edellytetään, mikä tukee ilmastonmuutoksen vaikutusten hillintää.

Kaupunkirakennelautakunta esittää, että kaavan valmistelua jatketaan vaihtoehto kaksi mukaisesti huomioiden esittelytekstissä kerrotut asiat.

4.3. Yksityishenkilöiden mielipiteet ja niihin laaditut vastineet

Tiivistelmä mielipiteestä 1	Vastine 1
Osakaskunnalla ei ole vastaansanomista kaavasuunnitelmasta. Osakaskunta vaatii ottamaan huomioon, että jäätie Kovalanniemen ja Ruotinkylän välillä on mahdollinen jatkossakin.	Merkitään tiedoksi.
Tiivistelmä mielipiteestä 2	Vastine 2
Kovalan luonnonhiekka uimaranta pitää ehdottomasti säilyttää Äänekosken kuntalaisten virallisena uimarantana. Ei saa rakentaa lomamökkejä tai myydä mitään. Alueesta pidettävä hyvää huoltaa, että luonnonhiekkaranta pysyy tuleville sukupolville käytössä virkistytymisalueena. Parkkialue pitää kunnostaa ja uimakoppirakennus huoltaa tarpeen mukaan. Uimarannalle tuleva tie pitää kunnostaa siihen kuntoon kun pykälät vaatii (turvallisuus kohdatessa ja esteetön pääsy pelastushenkilöstölle). Alue pidettävä lähivirkistysalueena.	Merkitään tiedoksi. Kaavaluonnoksissa oli esitetty uimaranta-alue ja sinne rakennusoikeutta alueen kehittämistä varten. Valmisteluvaiheen jälkeen on alueella tapahtunut metsänhakkuita, millä on vaikutusta kaavaehdotuksen valmisteluun. Kaavan tavoitteet siltä osin ovat muuttuneet, ja kaava-aluetta pienennetään muuttuneiden tavoitteiden mukaisesti. Kaavaehdotus valmistellaan siten, että kaupungin omistama Kovalanmajan alue ja sen mukainen kiinteistö 992-403-2-34 esitetään kaavakartalla. Muu asemakaavoitettu alue esitetään kumottavaksi. Uimarannan alueelle jää voimaan Äänekoski 2030 osayleiskaava, jossa uimaranta ja sen mukainen kiinteistö 992-403-7-24 on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueena (VR). Alue säilyy jatkossakin kuntalaisten virkistyskäytössä, myös uimaranta säilyy. Uimarannalle johtava ajoyhteys on yksityistie, jonka kunnossapidosta ja hoidosta vastaa yksityistietoimikunta.
Tiivistelmä mielipiteestä 3	Vastine 3
En hyväksy alueelle rakentamista. Alueella on monimuotoinen luonto eikä sitä pidä mennä pilaamaan. Alue on myös oltava jokaisen ihmisen käytössä, jotta voi ulkoilla ja nauttia luonnosta.	Merkitään tiedoksi. Kaavassa esitetty ratkaisu mahdollistaa virkistyskäytön. Rakentaminen esitetään toteutuneen Kovalanmajan pihapiiriin, eikä kaavalla esitetä rakentamista sen ulkopuolelle.
Tiivistelmä mielipiteestä 4	Vastine 4
Luonnonsuojelualueen laajentaminen ehdottoman hyvä. Luontoarvojen ja pohjavesialueen puolesta alue tulee puomitaa, että Kovalan majan tieltä haarautuva uimaranta tie puomitetaan ja autoliikenne luonnonsuojelualueen läpi kielletään. Puomin ohitus vain huoltoajona. Kaupungin omistamat pellot tulee pitää maisemapeltona. Kovalan vesiosuuskunnan vanhan pumpun pohjoisen puoleiselle peltoalueen suippenevaan osaan tulee perustaa virallinen paikoitusalue. Puomin jälkeinen tie pidetään jatkossakin hyvässä kunnossa, että tietä pitkin voi kulkea esteettömästi pyörätuolilla ja rollaattorilla. Nyt metsät täynnä autolla ajettuja uria, jotka kasvavat umpeen. Teiden varsiin keinotekoisesti asetetut kivet voidaan poistaa, ilkivalta vähenee kohdistuen pukukoppeihin, luonnon monimuotoisuus paranee. Liikuntatoimi voi järjestää asiasta kannustavaa infoa, kansanterveydelli-	Merkitään tiedoksi. Uimarannalle johtava ajoyhteys on yksityistie, jonka kunnossapidosta ja hoidosta vastaa yksityistietoimikunta. Kaavalla ei oteta kantaa yksityistien puomitamiseen.

nen näkökulma. PV-alueen laadun turvaaminen. Uimaranta alueen ylläpito voisi osittain olla eri järjestöjen ylläpitämä.	
Tiivistelmä mielipiteestä 5	Vastine 5
Vastustan kaavan RA merkintää Kovalan majan alueelle. Kyseessä ei ole tuleva loma-asuntojen rakennusalue vaan osa Äänekosken historiaa. Voi kysyä miksi alueella annettaisiin RA-merkintä. Kaavoittajan tulee perustella asia. Vaadin merkinnän poistamista ja muuttamista sellaiseksi mikä mahdollistaa Kovalan Majan säilyttämisen muttei uutta rakentamista. 5.4.2 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen; Äänekosken kaupungin omistamalla kiinteistöllä 992-403-2-34 sijaitsee lyhytaikaiseen käyttöön vuokrattava loma-asunto. Kaavamuutoksen yhteydessä on nähty tarpeelliseksi tarkastella alueen osoittamista omana tonttinaan muusta virkistysalueesta erottaen.” Eli mistä moinen tarve kumpuaa? Kaavoittaja voisi perustella tämän kohdan erittäin perusteellisesti, koska kyseinen lausuma ei kerro yhtään mitään. Virkamies ei voi valheella lain mukaan joten tieto tästä on annettava kaavapalautteessa. 7.5 Sosiaaliset vaikutukset; Kaavaratkaisun vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ovat myönteisiä. Alueen virkistyskäyttö lisää elinvoimaa ja ihmisten liikkuvuutta alueella. Toimintojen selkeä jäsentäminen auttaa hallitsemaan virkistysalueen ja myös suojelualueen toimintaa. Rohkenen olla eri mieltä asiasta, ei kaavan toteutumisessa tällaisena ole mitään myönteistä vaikutusta kenellekään muuta kuin maanomistajalle ja kaupungille sen myydessä tuon Kovalan majan myöhemmin.	Kovalanniemen alueella on voimassa sisällöltään vanhentuneeksi todettava ranta-asemakaava (12/ 1, vahvistunut 1969). Kaavassa on osoitettu Kovalanniemeen laajamittainen rakennusten kokonaisuus. Kovalanniemen ympäristön käyttötavan- sekä erityiset ympäristön olosuhteet huomioiden virkistystoimintaa tukevat rakentamisen alueet on syytä tarkastella uudelleen luontoarvot huomioiden. Alueen potentiaali matkailua, tapahtumia ja virkistystä ajatellen huomioidaan kaavaehdotuksen valmistelussa ja käyttötarkoituserkintää tarkastellaan uudelleen. Kovalan majan ympäristössä on olevia rakennuksia ja tekniikkaa, mikä tulee huomioida kaavaratkaisussa rakentamista sallivalla merkinnällä. Kokonaisuuden kehityksen tukeminen ja käytettävyyden parantaminen on kaupungin asukkaiden yhteisen edun mukaista. Kovalan majan osoittaminen rakentamisen alueena erilleen Kovalanniemen lähivirkistysalueesta osoittaa selkeästi kohteet, jonne rakentaminen sallitaan ja minne rakentamista ei voi toteuttaa. Kaavamerkinnöillä jäsenetään yleinen lähivirkistysalue erilleen aktiiviseen käyttöön ja rakentamiseen varattavasta alueen osasta. Koska Kovalan majan aluetta vuokrataan yksityiskäyttöön, on ympäristöstä tarkoituksenmukaista osoittaa se selkeästi omana tonttina rajoineen. Asemakaavaa laaditaan ympäristölähtöisesti ja pitkänäköisesti tulevaa ajatellen. Tulevaisuudessa alueen kehittäminen voi tulla ajankohtaiseksi. Kaavalla- ja kiinteistönmuodostuksella varaudutaan omistajuuden osalta molempiin kehityskulkuihin. Kaavaehdotukseen valmistellaan merkintä, joka ei estä rakennuksen säilyttämistä yhteisessä käytössä. Kaavoituksella ei myöskään ole tarkoituksenmukaista kieltää alueen kehittymistä yhteisessä tai yksityisessä käytössä. Rakentamista ohjaava merkintä mahdollistaa Kovalan majan toiminnan säilyttämisen, ja rakennusoikeuden osoittaminen mahdollistaa sen kehittämisen. On myös hyvä huomioida, että kaupunki vuokraa Kovalanmajaa asukkaiden käyttöön maksusta, jolloin Kovalan majan pihapiiri ei ole yleisessä virkistyskäytössä nykyisinkään vuokra-aikaan. Pyritään toiminnoillamme välttämään tilannetta, että vuokraa maksavat saavat rauhan oleiluunsa Kovalanmajan pihapiirissä.

Tiivistelmä mielipiteestä 6	Vastine 6
Kovalanmajan alueelle esitetty loma-asuntojen kortteli-alue (RA) on tarpeeton muutos voimassa olevaan kaavaan, missä alue on virkistysalueen osa, jolle saa sijoittaa käyttötarkoituksen mukaisia rakennuksia. Kaavaselostuksessa mainittuun Kovalanmajan kehittämiseen muutosta ei tarvita. Olemassa oleva päärakennus tuskin on rekisteröity asuinrakennukseksi eikä kai ole tarkoitus sellaiseksi muuttaa. Muutosesityksessä vaarana, että RA-korttelista tulisi potentiaalista kauppatavaraa ja päätyä pois kaupungin omistuksesta ja kuntalaisten käytöstä. Ehdotan, että Kovalanmajan alue on voimassa olevan kaavan hengen mukaisesti merkinnällä Virkistysalue V ja rakentamismääräyksenä esim. Alueelle saa rakentaa rakennuksia vain virkistysalueen tarpeisiin. Näiden yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 250 k-m². Vaihtoehtoisesti merkintä voisi olla lähivirkistysalue VL ja rakentamismääräyksenä esim. Alueelle saa rakentaa vain yleistä virkistystoimintaa palvelevia rakennuksia. Näiden yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 250 k-m². Tai Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue VU ja rakentamismääräyksenä esim. Alueelle saa rakentaa virkistysmajan talousrakennuksineen tai Alueelle saa rakentaa virkistyskalastusta, yleistä virkistystoimintaa sekä pienimuotoista leiriytymistoimintaa palvelevia yksittäisiä rakennuksia ja rakennelmia. Näiden yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 250 k-m². Tai merkinnällä Loma- ja matkailualue R ja rakentamismääräyksenä esim. R-1/k; Loma-alue, joka on varattu kunnan tarpeisiin. Alueelle saa rakentaa yleiseen käyttöön tarkoitettuja loman- ja vapaa-ajan viettoa palvelevia rakennuksia. Näiden yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 250 k-m². Pääasia on, että loma-asuntojen rakentamista ei Kovalanmajan alueelle kaavassa sallita ja alueen perinteisen yhteisöllisen käytön mahdollisuudet ja kehittäminen turvataan. Kaavaluonnoksen kahdesta vaihtoehdosta pidän vaihtoehto 2:ta parempana. Muilta osin minulla ei ole kaavaluonnokseen huomauttamista.	Merkittään pyyntö vaihtoehtoisesta merkintätavasta ylös. Asemakaavamuutoksella ja osittaisella kumoamisella päivitetään vanhentunut asemakaava vastaamaan nykytilannetta. Asemakaava päivitetään ja jätetään voimaan alueella, jossa vaaditaan tarkempaa ohjaamista rakentamiselle. Kaavamuutoksella Kovalan majan alueelle jää voimaan asemakaava. Kaavamuutoksella Kovalan majan päärakennus ja sauna osoitetaan omalle tontilleen ja erilleen muusta virkistysalueesta. Tontin rajausta tarkennetaan siten, että rajausta perustuu olevaan rakennuskantaan, ympäristöllisiin lähtökohtiin ja alueen käytön luonteeseen. Rakennusoikeutta osoitetaan alueelle siten, että Kovalanmajan ympäristön kehittäminen esimerkiksi matkailutarkoituksiin on mahdollista. Kaavalla ei ole tarkoituksenmukaista rajoittaa alueen kehittämistä yhteisessä tai yksityisessä käytössä. Asemakaavamuutoksessa kiinnitetään huomiota tulevaisuuden tarpeisiin, sekä osoitetaan tarkoituksenmukaisesti eri alueet vastaamaan käyttötarkoitustaan ja ympäristön rakentuneisuutta. Kaavamuutoksella ei olennaisesti vaikuta Kovalan majaa koskevan rakennuskannan käyttöön tai maanomistuksen yksityiskohtiin. Yleisessä käytössä säilyttäminen tulevaisuudessakin on yhteisen tahtotilan ja poliittisen päätöksenteon mukaista.

5. Ehdotusvaiheen vuorovaikutus

5.1. Kaavaehdotuksesta saatu palaute

Täydennetään kaavoituksen edetessä.

5.2. Viranomaisten ja yhteisöjen lausunnot ja niihin laaditut vastineet

Täydennetään kaavoituksen edetessä.

5.3. Yksityishenkilöiden muistutukset ja niihin laaditut vastineet

Täydennetään kaavoituksen edetessä.